

До
Министерство на културата
на Република България
бул. „Ал. Стамболийски” № 17,
гр. София, 1000

СТАНОВИЩЕ И КОНКРЕТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ
по последната редакция на Проекта на ЗИД на ЗКН, оповестена
при проведената Среца на 24.09.2012г. в Министерството на културата

УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

На 24.09.2012г. в Министерството на културата бе проведена среща за обсъждане на новия Проект на ЗИД на Закона за културното наследство, на която присъства и „Нумизматично дружество - Филипопол”, гр. Пловдив.

На тази среща, на заинтересованите лица-участници в т.ч. и на нумизматичното дружество, от страна на МК, бе представен **нов/променен Проект за ЗИД на Закона за културното наследство/ЗКН/, с който не бяхме запознати.**

Предвид, че:

- За да можем да формираме мнение и изразим становище, е нужен разумен срок, в който да се запознаем задълбочено с представения на 24.09.2012г. Проект на ЗИД на ЗКН, респективно – в който да направим съответните съпоставки и юридически консултации;

- Срещата на 24.09.2012г. протече за нас и за представителите на останалите засегнати граждански организации, не особено удовлетворително, поради това, че бяхме третирани неравностойно - *бе ни отделено съвсем малко време в края на срещата; бяхме силно ограничени във времето си за становища; прекъсвани при изказванията си, с аргумент, че „няма време”; омаловажени като участници и заинтересовани лица, за разлика от представителите на държавните институции.*

- Намираме, че и новия/променен Проект за ЗИД на ЗКН, отново не решава най-сериозните промени и е правен пак „на парче” и без съгласуваност и перспектива; отново остана противоречив и неизпълним в голяма част от разпоредбите си; отново ни поставя в положение на потенциални потърпевши.

- че сме силно засегнати от ЗКН; че имаме преки впечатления от прилагането му до момента; можем да бъдем полезни за подобряването му с нашия опит и познания; че желаем в обществените отношения, предмет на ЗКН да има яснота, и логичен ред, т.е. законът да е стане по-добър и по-изпълним,

ПРЕДЛАГАМЕ в променения от 24.09.2012г. Проект за ЗИД на Закона за културното наследство/ЗКН/ ДА ЗАЛЕГНАТ СЛЕДНИТЕ КОНКРЕТНИ ПРОМЕНИ / ТЕКСТОВЕ:

§1. Промяна в чл. 7 от Закона - да добие следната нова редакция:

*„Чл. 7. (1) **Културна ценност** е автентично нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, природна даденост или феномен, което има научна или културна стойност и притежава обществена значимост или значимост за Българската православна църква и другите регистрирани вероизповедания.*

*(2) **Не са културни ценности** по смисъла на този закон: 1. Предмети, в т.ч. монети и монетовидни предмети, датирани след 1700 г., които нямат съществено значение за човешката история;*

2. Предмети, които са машинно произведени в големи количества, не носещи подпис или знак на своите автори и които не притежават значима културна, научна или художествена стойност, нито съществено значение за националната ни или общочовешката история;

3. Предмети в т.ч. археологически, антикварни, монети и монетовидни предмети и пр., които могат да бъдат определени като масов материал – типове, произвеждани в количества, без особена стойност за науката и историята.

4. Предмети и фрагменти от предмети, в т.ч. и археологически, които са в разрушен вид, съставляват малка част от автентичната цялост на предмета, обезличени са в значителна степен, не притежават значима културна, научна или художествена стойност;

5. Всички вещи, които са с единична пазарна цена или експертна оценка, извършена по реда на ЗКН на стойност под 10 минимални работни заплати за страната или такива, които след като са били предложени на съответен тематичен държавен музей, за изкупуване срещу цена $\frac{1}{2}$ от пазарната аукционна цена за подобен вид вещи в коя да е държава от Европейския съюз, музеят е отказал да изкупи.”

Мотиви: Легалната дефиниция за това кое е „културна ценност” и кое „не е културна ценност” има нужда от основна ревизия, тъй като поставянето на всичко под знака за „културна ценност” води до редица проблеми, противоречия, нелогични абсурди и в крайна сметка – до невъзможност за прилагане на закона и спазването му от гражданите.

§2. Промяна в чл. 96 от ЗКН - да се добавят нови ал.5 и 6

„ (5) Не подлежат на идентификация:

1. Предмети, в т.ч. монети и монетовидни предмети, датирани след 1700 г., които нямат съществено значение за човешката история;

2. Предмети, които са машинно произведени в големи количества, не носещи подпис или знак на своите автори и които не притежават значима културна, научна или художествена стойност, нито съществено значение за националната ни или общочовешката история;

3. Предмети в т.ч. археологически, антикварни, монети и монетовидни предмети и пр., които могат да бъдат определени като масов материал – типове, произвеждани в количества, без особена стойност за науката и историята.

4. Предмети и фрагменти от предмети, в т.ч. и археологически, които са в разрушен вид, съставляват малка част от автентичната цялост на предмета, обезличени са в значителна степен, не притежават значима културна, научна или художествена стойност;

5. Всички вещи, които са с единична пазарна цена или експертна оценка, извършена по реда на ЗКН на стойност под 10 минимални работни заплати за страната или такива, които след като са били предложени на съответен тематичен държавен музей, за изкупуване срещу цена $\frac{1}{2}$ от пазарната аукционна цена за подобен вид вещи в коя да е държава от Европейския съюз, музеят е отказал да изкупи.

(6) Не подлежат на идентификация и антикварни и археологически предмети, монети и монетовидни предмети, произведения на изобразителните изкуства и прочее вещи, отговарящи на критериите на закона за „културна ценност”, имащи произход от други държави. Произходът се доказва с документ или декларация от собственика, като за последната деклараторът носи наказателна отговорност за верността ѝ.”

Мотиви: Добавянето на новите алинеи е напълно логично и в синхрон с добрите европейски практики в тази област; ще доведе до преодоляване на част от най-нелогичните и абсурдни момент в закона, и в крайна сметка – до значително подобряване на способността на закона да бъде приет, прилаган и спазван му от гражданите.

§3. Промяна в чл. 97 от ЗКН - в няколко насоки:

1. **Да остане настоящата редакция на ал.4 /ДВ бр.54 от 2011г./, при което изречение 1 остане без промяна, а изречение 2 се промени, както следва: „Търговец, получил разрешение за извършване на търговска дейност с предмет културни ценности, може да извършва идентификация на културните ценности, предлагани от него за**

продажба. Идентификацията се извършва от търговеца преди извършване на конкретната продажба.”

2. Да отпадне новата редакция на ал.4, предлагана в Проекта за ЗИД на ЗКН от 24.09.2012г., гласаща: „Търговец, получил разрешение за извършване на тръжна дейност с предмет културни ценности, може да извършва идентификация на културните ценности, предлагани от него за продажба на обявен аукцион. Идентификацията се извършва от лица, вписани в регистъра по чл. 96, ал.4.”. Евентуално, ако не отпадне – да остане като ал.5, а сегашните ал. 5,6,7 и 8 да станат съответно ал. 6,7,8 и 9.

3. Да се създаде нова ал. 8:

„(8). Нумизматичните дружества, вписани в регистър в МК могат да извършват идентификация на всички видове монети и монетовидни предмети културно наследство.”

4. Сегашната ал.8 от ЗКН да стане ал. 9.

Мотиви: Предлаганата промяна на ал.4 в Проекта ще доведе до поредната неяснота и затруднение при тълкуването и прилагането на закона – новата алинея урежда хипотезата на аукцион, но не казва какво ще се случи в масовите хипотези – на продажби без аукцион. Прогнозираме, че новата редакция на ал.4 ще доведе отново накърняване на основни права. Няма основание правото, веднъж признато на търговците с редакцията на ал. 4 в ДВ бр. 54 от 2011г. , да бъде безпричинно отнето и режимът отново да бъде утежнен до степен – блокиране на гражданския оборот и търговията с културни ценности.

По отношение на нумизматичните дружества, вписани в МК – логично е, същите да могат да извършват идентификация на монети и монетовидни предмети. Няма причина същите да бъдат лишени от това право и да бъдат поставени в дискриминационно положение спрямо другите субекти, извършващи идентификация. Дружествата до момента са доказали своята компетентност и добросъвестност, при което считаме, че същите следва да могат да извършват идентификации на монети и монетовидни предмети.

§ 4. Да се създаде нов чл. 97а със следния текст:

„чл. 97а. „Личните данни на лицата, заявили вещи за идентифициране и/или вписани в регистрите, които се водят по този закон, представляват защитена информация и се предоставят на трети лица при условията и по реда на Закона за защита на личните данни.”

Мотиви: В закона непрекъснато се въвеждат нови регистри, а старите се утежняват като реквизити. Същевременно няма нито един ред който да защитава лицата и личните им данни от неправомерен достъп и произтичащо от това – посегателства върху правата им. Съществуването на подобен текст е крайно наложително и в синхрон с добрите европейски практики. .

§ 5. Промяната на чл. 117, ал.1, т.2 от ЗКН с Предложението от 24.09.2012г., при което се предвижда в регистрите на търговците да се вписва постоянния адрес на предишния и новия собственик – за физическите лица и ЕИК – за юридическите лица, да отпадне.

Мотиви: Предложената промяна е необоснована, непропорционална и е откровен израз на „полицейщина”, за каквато няма място в една демократична държава. Полицията може да изпълнява функциите си и по други начини, които да не водят до необосновано накърняване правото на личен живот на гражданите и да не създават неоснователни затруднения при търговските сделки.

§.6. Чл. 101 от ЗКН – да отпадне.

Мотиви: Съществуването в закона на този текст, независимо от мотивите му, е неприемлив и следва да се премахне, тъй като поставя под съмнение демократичността на държавата, внушава „полицейщина” и е предпоставка за корупционни практики. Не следва да се забравя, че въз основа на „данни” и „предположения” не може в една демократична държава да се предприемат действия, които сериозно накърняват основни права на гражданите.

§.7. Чл. 113 от ЗКН да се промени в следния смисъл:

„ Чл. 113. (1) *Разпоредителните сделки с движими вещи - обекти на културното наследство, които не са културни ценности, както и такива, които не подлежат на задължителна идентификация, съобразно разпоредбите на чл. 97, се извършват свободно и без формалности между лицата на територията на Република България.*

(2) *Разпоредителните сделки с обектите на културното наследство, в т. ч. и с такива, които са „културна ценност”, се извършват чрез всички разрешени правни способи, в т.ч. чрез публични търгове, директни продажби и аукциони по интернет и пр.*

(3) *Разпоредителните актове между граждани по този закон се извършват при спазване на принципите на автономия на волята и свобода на договарянето, като Държавата, в издаваните от нея подзаконовни нормативни актове, може да наложи ограничения в правото на разпореждане само при наличието на обоснована необходимост и зачитане на правото на собственост, съобразно Конституцията на Република България и добрите Европейски практики.*

(4) *Държавата може да въведе специфични правила за сделките по които тя или държавен или общински музей са страна.*

(5) *Продажбата на културни ценности, които отговарят на критериите за национално богатство се извършва след писмено уведомяване на министъра на културата. В този случай държавата има право да ги придобие предпочитателно при условията, при които вещите са предложени за продажба. Ако в 7-дневен срок от уведомяването държавата не е упражнила правото си по изречение второ, сделката може да бъде извършена свободно, при цената и условията, при които е направено предложението до Министъра на културата. Сделките, сключени в нарушение на тази алинея са относително недействителни спрямо държавата, като претенциите в тази връзка се предявяват от Министъра на културата срещу продавача и купувача в три месечен срок от узнаването за сделката.”*

Мотиви: Очевидно е необходимо прецизиране на чл. 113 и привеждането му в съответствие с по-вишите нормативни актове като Конституцията. Ал.1 на чл. 113 в настоящата си редакция необосновано ограничава правото на собственост и гражданския оборот. Този текст влиза в противоречие и с други текстове на закона и като резултат следва поредната неяснота, противоречиво и субективно тълкуване, отвращение на гражданите от закона и тоталното му неприложение. Ограниченията на сделките не могат да се правят безпричинно, още повече когато се касае за вещи, които макар формално да отговарят на критериите за „културна ценност” са с масови или невисока стойност – имуществена, културна и прочее.

§.8. Да отпаднат § 5, ал.7 и § 8 от ПЗР на ЗКН.

Мотиви: По изложените по-горе мотиви. Необосновано ограничават правото на собственост, част от което е и правото на разпореждане със собствената вещ.

§.9. С промяната на ЗКН, е удачно да се направи и предложение за промяна на НК досежно отпадането на ал.278, ал.6 от наказателния кодекс.

Настоящото Становище подлежи на публично разпространение и е отворено за присъединяване за всички, които се чувстват съпричастни по изложените проблеми.

26.09.2012г., гр. Пловдив.

„Нумизматично дружество – Филипопол”.....
/Председател/